

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No: 27466/12

Yaşar ALTEKİN ve diğerleri / Türkiye

Başkan

Valeriu Grițco,

Hâkimler

Branko Lubarda,

Pauliine Koskelo

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla

17 Kasım 2020 tarihinde komite halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları

Mahkemesi (İkinci Bölüm),

9 Nisan 2012 tarihinde yapılan başvuruyu, davalı Hükümet tarafından

sunulan görüşleri göz önünde bulundurarak,

Gerçekleştirilen müzakerelerin ardından aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2020. Bu gayri resmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAY VE OLGULAR

1. Başvuranların listesi ekte yer almaktadır.
2. Türk Hükümeti (“Hükümet”) ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

Davanın Koşulları

3. Davanın kendine özgü koşulları, taraflarca ifade edildiği şekliyle, aşağıdaki gibi özetlenebilir.

4. 28 Ağustos 1999 tarihinde, Yüksekova’da, Güven Köyünde yürütülen bir operasyon sırasında, jandarmalar, on dört köylü ile yasadışı silahlı terör örgütü PKK (Kürdistan İşçi Partisi) mensupları arasında yapılan telsiz konuşmasına ulaşmaları sonrasında, başvuranların ailesinin evine baskın yapmışlardır.

5. Baskın anından gözaltında kaldıkları süre boyunca, jandarmalar tarafından başvuranlara kötü davranılmıştır. Başvuranlar ertesi gün serbest bırakılmışlardır.

6. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından, kötü muamele nedeniyle ceza yargılaması yürütülmüş olup, başvuranlar söz konusu yargılamaya müdahil taraf olarak katılmışlardır. Başvuranlar, söz konusu yargılama boyunca avukat tarafından da temsil edilmişlerdir.

7. Üç görevli, 28 Ocak 2005 tarihinde, kötü muamele nedeniyle bir ile iki yıl arasında hapis cezası ile cezalandırılmışlardır.

8. Yargıtay 28 Ocak 2007 tarihinde, yeni Türk Ceza Kanunu göz önünde bulundurulmak suretiyle yeniden değerlendirme yapılması gerektiğini belirterek söz konusu kararı bozmuştur.

9. Ağır Ceza Mahkemesi 15 Şubat 2008 tarihinde, yedi yıl altı ay ceza zaman aşımı süresinin dolduğu tespitinde bulunarak davayı düşürmüştür.

10. Başvuranlar, temyiz başvurusunda bulunmuşlardır. Yargıtay, 21 Eylül 2011 tarihinde, bu kararı onamıştır.

11. Davanın zaman aşımına uğradığına ilişkin kararlar taraflara tebliğ edilmemiştir. Başvuranlar 21 Kasım 2011 tarihinde, nihai kararın bir örneğini Ağır Ceza Mahkemesi Yazı İşleri Müdürlüğünden almışlardır.

ŞİKÂyetLER

12. Başvuranlar, Sözleşme'nin 3 ve 8. maddelerine dayanarak, maruz kaldıkları kötü muamelelerin yanı sıra ev, özel ve aile hayatlarına saygı gösterilmemesinden yakınmaktadırlar. Öte yandan, Sözleşme'nin 6 ve 13. maddelerine dayanarak, görevlilere tanınan bir cezasızlık olarak yorumladıkları kamu davasının zaman aşımına uğraması dikkate alındığında, iç hukuk yollarının etkili olmamasından da şikâyet etmektedirler.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

13. Hükümet, başvuranların uzun süre boyunca hareketsiz kalmalarından yakınmakta ve Mahkemeyi, altı aylık süre kuralına uyulmaması nedeniyle başvuruyu kabul edilemez olarak açıklamaya davet etmektedir.

14. Başvuranlar, kendilerine tanınan süre içerisinde görüşlerini sunmamışlardır.

15. Mahkeme, ilgililerin, soruşturmanın gidişatını ya da soruşturmada hiç yol alınmadığından haberdar olmak için tedbir almaları ve etkili bir ceza soruşturması yürütülmediğinin farkına vardıklarında veya varmaları gerektiğinde, istenen çabuklukla başvuruda bulunmaları gerektiğini hatırlatmaktadır. (*Mocanu ve diğerleri/Romanya* [BD], No. 10865/09 ve diğer 2 başvuru, § 263, AİHM 2014 (özetler), *Varnava ve diğerleri/Türkiye* [BD], No. 16064/90 ve diğer 8 başvuru, § 158, AİHM 2009). Nitekim zamanla tanıkların hafızaları zayıflamakta; vefat etme ya da bulunamama riski bulunmakta, bazı delil unsurları bozulabilmekte ya da kaybolmakta ve etkin soruşturma yürütme olasılığı giderek azalmaktadır; böylelikle

Mahkeme tarafından bir kararın incelenmesi ve verilmesi anlam ve etkinlikten yoksun bırakılma riski taşımaktadır. Dolayısıyla, başvuranlar, Mahkemeye başvuruda bulunmak için belirsiz bir tarihe kadar bekleyemezler. Başvuranlar, başvuruda bulunma hususunda ivedilik ve insiyatif göstermeli ve aşırı gecikmeye mahal vermeden şikâyetlerini sunmalıdırlar (bk. *gerekli değişiklikler yapılmak koşuluyla (mutatis mutandis)*, kaybolma konusunda, yukarıda anılan, *Varnava ve diğerleri* kararı, § 161).

16. Bunun yanı sıra, Mahkeme, başvuranların, başvuruda bulunmak için, soruşturma açılmadığını; soruşturmanın ortadan kalktığını veya etkinliğinin azaldığını ve gelecekte etkin bir soruşturma yürütüleceğine dair en küçük gerçekçi ve yakın bir ihtimalin olmadığını fark ettikten veya fark etmeleri gerektiğinden sonra aşırı veya nedensiz yere beklemeleri sebebiyle, başvuruları vaktinden sonra yapılmış olduğu gerekçesiyle reddetmiştir. Başka bir deyişle Mahkeme, soruşturmanın etkin olmaması veya soruşturma yürütülmemesi ile ilgili şikâyette bulunmak isteyen kişilerin kendisine başvuruda bulunma konusunda gereksiz yere gecikmemelerinin zaruri olduğu kanaatine varmıştır. Kayda değer bir süre geçtikten sonra, soruşturma faaliyetlerinde önemli gecikme ve fasılalar yaşandığında, ilgililerin etkin bir soruşturma yürütülmediğini ve yürütülmeyeceğini anlamaları gereken bir an gelir (yukarıda anılan *Mocanu* kararı, §§ 265-269).

17. Mahkeme somut olayda, olayların 1999 yılında yaşandığını ve ilk mahkeme kararının 2005 yılında verildiğini kaydetmektedir. Yargıtay 2007 yılında, Ağır Ceza Mahkemesinin kararını bozmuştur. Ancak, tüm bu yargılama boyunca avukat tarafından temsil edilen başvuranlar, 2011 yılına kadar Yargıtay'ın kararını beklemiş ve 9 Nisan 2012 tarihinde Mahkemeye başvurmuşlardır. Başvuranlar söz konusu gecikmelerin nedeni konusunda açıklamada bulunmamış ve temyiz başvurularının bir nüshasını sunmamış olup, bu durum Mahkemenin, başvuranların, Yargıtay'ın bu husustaki

yanıtını objektif olarak bekleyebileceklerini söylemeye imkân verecek gerçekçi bir argümana sahip olduklarını söylemesine engel olmaktadır.

18. Son olarak, dosya, başvurular ile yetkili makamlar arasında şikâyetleri konusunda gerçek bir ilişki veya soruşturma tedbirlerinde 2008 yılı sonrasında ilerleme olduğuna dair bir emare veyahut gerçekçi bir ihtimal bulunduğunu söylemeye de imkân vermemektedir.

19. Mahkeme dolayısıyla, başvuruların 9 Nisan 2012 tarihinden önce başvuruda bulunmuş olması gerektiği sonucuna varmaktadır. Sonuç olarak, başvuru vaktinden sonra yapılmış olup, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmelidir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilerek, 10 Aralık 2020 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Valeriu Grițco
Başkan

ALTEKİN VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE KARARI

EK

No.	Adı Soyadı	Doğum Tarihi	İkamet Yeri
1	Yaşar ALTEKİN	1980	Hakkari
2	Cevdet ALTEKİN	1965	Hakkari
3	Faris ALTEKİN	1962	Hakkari
4	Füat ALTEKİN	1962	Hakkari
5	Girman ALTEKİN	1985	Hakkari
6	Halil ALTEKİN	1960	Hakkari
7	Sefer ALTEKİN	1948	Hakkari
8	Sıttar ALTEKİN	1972	Hakkari
9	Taner ALTEKİN	1970	Hakkari
10	Yunus ALTEKİN	1955	Hakkari
11	Zübeyt ALTEKİN	1964	Hakkari
12	Cemal ASLAN	1961	Hakkari
13	Kemal ASLAN	1959	Hakkari
14	Zahir BARAN	1952	Hakkari
15	Nürettin DARA	1965	Hakkari
16	Faik FIRTINA	1982	Hakkari
17	Casım SIRRI	1958	Hakkari
18	Hamit SIRRI	1964	Hakkari